

ANDØY KOMMUNE

Høringsuttalelse fra Andøy kommune. Regional plan for arealforvaltning. Nordland 2026

Saksbehandler	Arkivsaksnummer
Robert Svendsen	26/6242

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
091/2026	Formannskapet	07.09.2026
	Kommunestyret	

Vedlegg: Dok.dato	Tittel	Dok.ID
14.08.2026	Høringsbrev - Regional plan for arealforvaltning	118902
14.08.2026	Regional plan for arealforvaltning - utkast til høring og offentlig ettersyn	118903
14.08.2026	Planbeskrivelse regional plan for arealforvaltning	118904
14.08.2026	Vedlegg kunnskapsgrunnlag - befolkning, helse og levekår	118905
14.08.2026	Vedlegg kunnskapsgrunnlag - arealbruk og planlegging	118906
14.08.2026	Vedlegg kunnskapsgrunnlag - utdanning, arbeid og næringsliv	118907
14.08.2026	Vedlegg - Bærekraftvurdering av regional plan for arealforvaltning og regional plan for livskraftige lokalsamfunn	118908
14.08.2026	Vedlegg - Konsekvensutredning regional plan for arealforvaltning	118909
14.08.2026	Vedlegg - Protokoll - konsultasjon med Norske Reindriftssamers Landsforbund (04.11.24)	118910
14.08.2026	Vedlegg - Protokoll - konsultasjon med Norske Reindriftssamers Landsforbund (13.05.24)	118911
14.08.2026	Vedlegg - Protokoll fra konsultasjon med Norske Reindriftssamers Landsforbund (02.03.26)	118912
14.08.2026	Vedlegg - Avklaring fra NVE rundt Regional plan for Vefsna	118913
14.08.2026	Vedlegg - Informasjon til kommunene angående regional plan for Vefsna	118914
14.08.2026	Vedlegg - Klimasårbarhetsanalyse for Nordland	118915
14.08.2026	FR-sak - Høring og offentlig ettersyn av regional plan for arealforvaltning	118916

Sakssammendrag

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING

1. Andøy kommune støtter i all hovedsak Nordland fylkeskommunes planforslag for arealbruk. Av rene forvaltningsmessige grunner ber derimot Andøy kommune om at planen presiserer enda tydeligere følgende:

1. At de arealpolitiske retningslinjene er veiledende og ikke rettslig bindende for kommunens arealbruk.

2. At avvik fra retningslinjene ikke i seg selv er tilstrekkelig grunnlag for å kunne fremme innsigelse.
3. At eventuell innsigelse må begrunnes konkret i nasjonale eller vesentlige regionale interesser i den enkelte sak.
4. At fylkeskommunens politiske mål ikke kan sidestilles med rettslig bindende arealnormer.
5. At kommunens rolle som lokal planmyndighet etter plan- og bygningsloven må tydeliggjøres sterkere.

2. Andøy kommune anbefaler på det sterkeste at det utarbeides et nytt kunnskapsgrunnlag - et nytt vedlegg til planarbeidet, som omhandler forsvaret, aerospaceindustrien og forsvarsforlikets påvirkning på Nordland fylkes regionale plan for arealforvaltning. Og at dette siden gjenspeiles i planforslaget.

3. Andøy kommune anbefaler på det sterkeste at det utarbeides et nytt kunnskapsgrunnlag - et nytt vedlegg til planarbeidet, som omhandler Nordland Fylkeskommunes egen rolle som tjenesteleverandør, eiendomsaktør, skoleeier, veieier og forvalter av kollektivtransporten. Og at dette siden gjenspeiles i planforslaget.

BAKGRUNN

Regional plan for arealforvaltning fastsetter arealpolitikken for Nordland og gir overordnede rammer og føringer for kommunal, regional og statlig arealforvaltning i fylket. Et av formålene med den regionale planen er at flere skal ha lyst til å bli nordlendinger. Dette gjøres gjennom å sette en felles retning for Nordland, samt å bidra til bedre samordning mellom ulike aktører i forvaltningen. Den regionale planen bygger videre på og konkretiserer flere av de langsiktige utviklingsmålene i regional planstrategi for Nordland.

Hvem gjelder planen for:

Planen skal legges til grunn for regionale organers virksomhet, kommunal planlegging og virksomhet og statlig planlegging og virksomhet i regionen, jf. Plan- og bygningslovens § 8-2. Fylkeskommunen har ansvar for å utarbeide, vedta og rapportere på planen.

Hva er planens virkeområde:

Regional plan for arealforvaltning gjelder for hele fylket. Virkeområdet til planen inkluderer vassdrag og sjøområder ut til én nautisk mil utenfor grunnlinjen.

Hva inneholder planforslaget:

- Målsetninger - hovedmål og delmål.
- Strategier
- Tiltak
- Arealpolitiske retningslinjer

VURDERING

Nordland fylkeskommune har stilt følgende spørsmål til kommunen om fylkets planforslag:

1. Setter målene tilstrekkelig retning?

Andøy kommune vurderer at målene i hovedsak peker på relevante utfordringer for Nordland, særlig knyttet til attraktive lokalsamfunn, robusthet, klima, kraftsystem og kystsoneforvaltning.

Samtidig mener kommunen at målene ikke i tilstrekkelig grad synliggjør at Nordland også skal være et fylke for strategisk næringsutvikling, nasjonal beredskap og arealberedskap. For Andøy gjelder dette særlig fiskeri, havbruk, havneutvikling, forsvar, aerospaceindustri og reiseliv. Planen omtaler flere av disse næringene som viktige for nordområdene, men dette bør få tydeligere betydning i mål, retningslinjer og tiltak.

Andøy kommune savner målsetninger for arealbruken i fylket knyttet til en ny og annerledes sikkerhetssituasjon i Europa. Vi savner faglige vurderinger i kommunenes og Nordland fylke sin rolle for å nå europeiske, nordiske og nasjonale mål som styrker sikkerhet og beredskap i nordområdene. Vedtak av Langtidsplanen og forsvarsforliket stiller til rådighet 1.854 milliarder kroner fram til 2036, i tillegg kommer investeringer i regi av NATO. Mange av disse investeringene vil gjøres som tiltak og endre arealbruk i Norge og Nordland.

Vi finner lite eller ingen målsetninger, strategier eller tiltak for hvordan Nordland Fylke, og de kommunene som blir berørt av utviklingen skal forholde seg til utviklingen i forsvarssektoren, og for flere kommuner i Nordland sin del, også utviklingen i aerospacesektoren.

2. Er tiltakene i handlingsprogrammet relevante?

Andøy kommune vurderer at flere tiltak er relevante, særlig tiltak om plankompetanse, boligbehovsanalyser, regional samordning, planvask, beredskap og kunnskapsgrunnlag. Samtidig mener kommunen at handlingsprogrammet bør ha tydeligere tiltak for små og mellomstore kystkommuner med store nasjonale arealinteresser. Det bør vurderes egne tiltak knyttet til:

- samordning av sivile og militære arealinteresser,
- arealberedskap for forsvar og romindustri,
- havneutvikling og sjørettet næring,
- land- og sjøbasert havbruk,
- besøksforvaltning i naturbasert reiseliv,
- kraft- og nettkapasitet for strategisk næringsutvikling.

Dette er ikke bare lokale interesser for Andøy, men regionale og nasjonale utviklingshensyn.

Men hva skal Nordland Fylkeskommune selv bidra med?

Andøy kommune mener at planen for arealforvaltning ikke legger nok vekt på de områder hvor fylkeskommunen gjennom sin tjenesteproduksjon faktisk selv påvirker og kan påvirke arealbruken og samfunnsutviklingen i fylket. Vi finner dette tema nærmest fraværende. Dette gjelder spesielt forhold innenfor kulturminneforvaltning, fylkesvei, kollektivtransport, videregående skole og som eier av fylkeskommunal eiendom i de aller fleste kommuner i Nordland. Nordland Fylkeskommune er i mange kommuner en svært viktig arbeidsgiver, eiendomsforvalter og tjenesteleverandør. Hvordan vil utvikling av disse fylkeskommunale tjenestene påvirke samfunnsutviklingen og arealbruken i kommunene i planperioden? Og hvordan ser Nordland Fylkeskommune for seg at deres egen virksomhet skal bidra til å nå målene i den regionale arealforvaltningen?

Det er ingen tiltak i planforslaget som direkte peker på bruk av Nordland Fylkeskommune sin egen virksomhets ressurser, eierskap eller økonomiske muskler for å nå de mål og strategier som er foreslått. Andøy kommune anser dette som en stor svakhet i planarbeidet.

3. Er det tiltak Andøy kan delta i?

Andøy kommune kan være aktuell samarbeidspartner i tiltak som gjelder:

- kystsoneforvaltning,
- besøksforvaltning,
- sjø og land i sammenheng,
- klimatilpasning av kystnær infrastruktur,
- havneutvikling,
- arealplanlegging i kommuner med forsvars- og beredskapsinteresser,
- erfaringer med romindustri og strategisk næringsutvikling.

Planforslaget legger opp til tiltak om besøksforvaltning, eksempelsamlinger, kunnskapsgrunnlag og regional samordning. Andøy kommune bør kunne bidra med erfaringer fra en liten kommune med uforholdsmessig store nasjonale interesser.

4. Bidrar retningslinjene til å tydeliggjøre interesser av nasjonal og regional verdi?

Andøy kommune mener retningslinjene delvis bidrar til å synliggjøre viktige regionale interesser. Samtidig bør planen tydeligere skille mellom:

- nasjonale interesser,
- vesentlige regionale interesser,
- fylkeskommunale politiske mål,
- faglige anbefalinger,
- og rettslig bindende krav.

Planen sier selv at retningslinjene ikke er juridisk bindende, men at avvik kan gi grunnlag for innsigelse. Dette gir etter kommunens vurdering risiko for uklar praktisering. Andøy kommune ber derfor om at planens kapittel om virkninger av retningslinjene omarbeides slik at det går tydeligere frem at:

Forholdet mellom regional plan som samarbeids- og samordningsverktøy, og fylkeskommunens rolle som regional planmyndighet og innsigelsesmyndighet. Planforslaget beskriver på den ene siden at kommunene er lokal planmyndighet, og at den regionale planen skal bidra positivt til kommunenes planlegging. Det fremgår også at planen ikke skal løse alle målkonflikter, og at det er kommunene som best kjenner sine behov og muligheter.

Samtidig gis de arealpolitiske retningslinjene en svært sterk stilling i planen. Retningslinjene omtales som uttrykk for vesentlige regionale interesser, skal legges til grunn for kommunal, regional og statlig arealforvaltning, og planen angir at avvik fra retningslinjene kan gi grunnlag for innsigelse. Etter Andøy kommunes vurdering skaper dette en uklar rolleforståelse. Dersom regionale politiske mål og arealpolitiske retningslinjer i praksis behandles som grunnlag for innsigelse i enkeltsaker, uten at det er fastsatt regional planbestemmelse etter plan- og bygningsloven § 8-5, kan det oppstå en forskyvning av myndighet fra kommunen som lokal planmyndighet til fylkeskommunen som regional samordningsaktør.

Andøy kommune vil understreke at arealpolitiske retningslinjer ikke er juridisk bindende for kommunens arealbruk. Dette fremgår også uttrykkelig av planbeskrivelsen. Retningslinjene er veiledende, og planer eller tiltak som er i strid med retningslinjene medfører ikke automatisk innsigelse. Det skal gjøres en konkret vurdering i hver enkelt sak, hvor regionale og nasjonale interesser og samfunnsnyten av tiltaket vurderes.

Kommunen mener derfor at planen bør presisere enda tydeligere at retningslinjene ikke etablerer nye rettslige krav til kommunal arealbruk. Retningslinjene kan bidra til å tydeliggjøre regionale hensyn, men de kan ikke i seg selv erstatte den konkrete vurderingen som må gjøres etter plan- og bygningsloven i den enkelte plansak. Hvis det er tenkt at planen skal kunne fungere som et juridisk virkemiddel for Nordland Fylkeskommune, må utformingen i større grad legge vekt på dette, og synliggjøre forholdet mellom rollen som samfunnsutvikler og planmyndighet.

HØRINGSUTTALELSE - KONKLUSJON

1. Andøy kommune støtter i all hovedsak Nordland fylkeskommunes planforslag for arealbruk. Av rene forvaltningsmessige grunner ber derimot Andøy kommune om at planen presiserer enda tydeligere følgende:

1. At de arealpolitiske retningslinjene er veiledende og ikke rettslig bindende for kommunens arealbruk.
2. At avvik fra retningslinjene ikke i seg selv er tilstrekkelig grunnlag for å kunne fremme innsigelse.
3. At eventuell innsigelse må begrunnes konkret i nasjonale eller vesentlige regionale interesser i den enkelte sak.
4. At fylkeskommunens politiske mål ikke kan sidestilles med rettslig bindende arealnormer.
5. At kommunens rolle som lokal planmyndighet etter plan- og bygningsloven må tydeliggjøres sterkere.

2. Andøy kommune anbefaler på det sterkeste at det utarbeides et kunnskapsgrunnlag - et nytt vedlegg til planarbeidet, som omhandler forsvaret, aerospaceindustrien og forsvarsforlikets påvirkning på Nordland fylkes regionale plan for arealforvaltning. Og at dette siden gjenspeiles i planforslaget.

3. Andøy kommune anbefaler på det sterkeste at det utarbeides et kunnskapsgrunnlag - et nytt vedlegg til planarbeidet, som omhandler Nordland Fylkeskommunes egen rolle som tjenesteleverandør, eiendomsaktør, skoleeier, veieier og forvalter av kollektivtransporten. Og at dette siden gjenspeiles i planforslaget.

Saksutredningen er laget med støtte av KI